

چکیده هندسه آفرینش

۱. بیان دو راه و دو دلیل موهوم، که عامل انحراف فکری و انکار حرکت در هستی‌ها شده است.
۲. ذکر دلایل کسانی که می‌گویند هستی یک نمایش نیستی است و زندگی سراسر خیالات و عدم است.
۳. در مکتب انبیاء و قرآن همه چیز از نوع وجود است. عدم نه وجود دارد، نه هم نمایش.
۴. انتهای کمال در مکتب قرآن کجاست؟
۵. حرکت در اسلام یک حرکت تکاملی است.
۶. اثبات این که مفهوم عدم به اعتبار وجود پیدا شده است و اگر حقیقتی وجود نمی‌داشت چنین مفهومی به نام عدم پیدا نمی‌شد.
۷. تعریف وجود و عدم و این که هر چیزی در چهار جا موجود است.
۸. دلیل این که نیستی‌ها را خداوند نمی‌داند از بیان امیرالمؤمنین در پاسخ به یک عالم نصرانی.
۹. آیا خداوند مخلوقات آینده را که هنوز نیافریده است می‌داند یا نه؟
۱۰. اعدام، آنچه‌ای که وجود عینی ندارند، وجود علمی هم ندارند.
۱۱. علت این که فلسفه همراه وجود، عدم را مطرح کرده و وجود و عدم را به عنوان دو قلو و دو مفهوم مستقل مورد بحث قرار داده چیست؟
۱۲. طبق فرمایش مولاع (سبب الاوقات کونه والعدم وجوده) عدم، هم عمر وجود نیست.
۱۳. بایستی در ارتباط با هر آنچه هست بحث کرد و از وجودات ذهنی و یا خطی یا لفظی صرف نظر نمود.
۱۴. آیا رهائی و واگذاری معلومات ذهنی و فکری به معنای طرد علم و دانش از مکتب و دانشگاه است؟

۱۵. معنای عدم‌زدایی از حوزه علم.
۱۶. انسان بایستی همیشه در علمیات و عقلیات خود با چیزهایی در تماس باشد که در آفرینش ثابت بوده و یا قابل اثبات است. (مثل روح و خدا)
۱۷. بحث در اطراف وجودات خطی که چه موجودیتی دارند و همچنین در اطراف وجودات لفظی و تلفظی و موجودات ذهنی، و همچنین بحث در اطراف مفاهیم عدم، بحث‌هایی بی‌جا و بی‌ارزش است که بجز سرگردانی و تضييع وقت، فایده‌ای ندارد.
۱۸. توضیح این که عدم، هم عمر وجود خدا نیست. (طرح مفهوم عدم، در برابر وجود ازلی و ابدی غلط است)
۱۹. مفهوم عدم در کجا قابل طرح است؟
۲۰. وجود مطلق هست، ولیکن عدم مطلق نیست.
۲۱. توضیح این که مفهوم عدم، حادث است و نمی‌تواند ازلی و ابدی باشد ولیکن مفهوم وجود، برابر وجود مطلق، قدیم است و می‌تواند ازلی و ابدی باشد.
۲۲. بیان دو دلیل عقلی و نقلی در حدوث مفهوم عدم.
۲۳. منظور امام ع از جمله: سبق الاوقات کونه والعدم وجوده، عدم مفهومی است نه عدم مصداقی.
۲۴. چرا جایز نیست عدم مطلق و یا مفهوم آن، در برابر وجود مطلق مطرح گردد؟
۲۵. مبحث مبادی آفرینش را می‌توان کلنگ عالم خلقت نامگذاری کرد.
۲۶. آثار و خواص و اشکال، بر دو قسم و به دو کیفیت ترکیبی و ذاتی هستند. منظور از اثر ذاتی و ترکیبی چیست؟

۲۷. تعریف مبادی آفرینش یا مصالح ساختمانی.
۲۸. هر شیئی از سه قسم مجرد، بسیط و یا مرکب خارج نیست.
۲۹. تعریف شیئی مجرد، بسیط.
۳۰. معرفی لوازم ذاتی ماده.
۳۱. تعریف بُعد مکان و زمان.
۳۲. دلیل محدودیت ماده بین ابعاد ثلاثه، وجود همین ابعاد است.
۳۳. توضیح جمله: الذاتی لا یعلل. یعنی لوازم ذاتی شیئی علت پذیر نیست تا این که معلولی داشته باشد.
۳۴. به چه دلیل می‌گوییم ابعاد ثلاثه بعنوان لوازم ذاتی ماده، همان مکان است؟
۳۵. اثبات این که حرکت و سکون در ماده، از لوازم ذاتی آن نیست.
۳۶. حرکت در ماده نشان از بُعد زمان در آن دارد.
۳۷. زمان و مکان، خلق مطلق نیستند.
۳۸. چه زمانی مفهوم زمان و مکان رفع می‌شود؟
۳۹. منظور از خصایص وجودی یک شیئی چیست؟
۴۰. هر چیزی در عالم بر اثر دو خاصیت و دو اثر (وجودی و ترکیبی) پیدا می‌شود.
۴۱. همه جا ظهور خاصیت و حرکت، متوقف بر زوجیت است.
۴۲. هستی‌ها در عالم به سه دسته بسیط، مجرد، فوق مجرد، قابل تقسیم است.
۴۳. تعریف خصیصه ذاتی.

۴۴. پاسخ امام به سوال عمران صابی: آیا کائن اول (خدا) پیش از این که خلقی را خلق کند و کسی یا چیزی را بیافریند، به خود آشنا بوده و خود را می‌شناخت، چه بود؟
۴۵. آثار و خواص وجودی هر شیئی در ارتباط با غیر آن شیئی، قابل ظهور است و بدون این ارتباط، قابل ظهور نیست.
۴۶. تعریف جامع مجردات.
۴۷. تعریف تجزیه کمی و کیفی، در مورد شیئی بسیط.
۴۸. اگر خداوند روی ماده، عملی انجام ندهد، ماده در این حال، صفر مطلق است نه عدم محض، چرا؟
۴۹. مجردات به جهت عدم محدودیت، در وضع ذاتی خود اتصالی هستند.
۵۰. تراحم و تعانی از خصایص ذاتی و وجودی مواد عالم است، ولیکن مجردات با یکدیگر و با ماده تراحم و تعانی ندارند. چرا؟
۵۱. راه کشف مجردات در طبیعت چیست؟
۵۲. پاسخ به کسانی که میگویند در هستی یک مبدء و یک حقیقت بیشتر نیست بر اساس اصل فلسفی: لا یصدر من الواحد الا الواحد. و همچنین استدلال امام باقر ع در همین رابطه.
۵۳. چگونه می‌توان در مظاهر طبیعت، حقیقت دیگری غیر از ماده اثبات کنیم؟
۵۴. آیا بین ذرات و اجسام عالم، خلاء مطلق است یا ملاء مطلق؟
۵۵. تفسیر امام رضاع از آیه: رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا (رعد).
۵۶. توضیح امام ع در مورد ارواح.
۵۷. دلیل عدم وجود خلاء و فاصله بین اجزاء عالم.

۵۸. تعریف هندسه آفرینش بعنوان یک اصل مستقل از مبادی آفرینش.
۵۹. در نظر فلاسفه، آفرینش مانند سایر مبادی خلقت و یا مصالح ساختمانی، یک جنبه وحدت دارد و یک جنبه کثرت، یعنی چه؟
۶۰. در نظر فلاسفه برای نمایش علت صوری و یا کیفیت ساخت عالم، دو راه بیشتر نیست.
۶۱. خداوند در وصف عروج پیغمبر اکرم ص می‌فرماید: *ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ (نجم)*. منظور از دو قوس که در این آیه شریفه به صورت تشبیه ذکر شده است چیست؟
۶۲. بیان تقدم قوس صعودی بر قوس نزولی در حکمت قرآن.
۶۳. فلاسفه قوس نزولی را مقدم بر قوس صعودی می‌دانند.
۶۴. تعریف قوس نزولی از نگاه فلاسفه.
۶۵. بیان حرکات تکاملی انسان در حکمت قرآن.
۶۶. در سیر حرکات تکاملی، متفکرین عالم دو دسته می‌شوند.
۶۷. منظور خداوند از کلمات طیب در آیه ۱۰ سوره فاطر: *إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ* چیست؟
۶۸. سوره توحید در قرآن و سایر راهنمایی‌های توحیدی ائمه اطهار ع، مفهوم و معنای مبدئیت را از وجود خدا نفی نموده و مبدعیت قائل است.
۶۹. در مبادی آفرینش، تمامی مصادیق و مفاهیمی که ناشی از کمیت و کیفیت و یا کثرت و وحدت می‌گردد، لغو است.
۷۰. چرا دیدن و دانستن خداوند متعال، محال و ممتنع است؟
۷۱. مبادی آفرینش چیست؟

۷۲. اثبات این که فاصلهٔ حادث از قدیم، فاصلهٔ زمانی است نه فاصلهٔ رتبی.
۷۳. آیا مبادی حادث است یا قدیم؟ آیا همهٔ خواص، به این وضعیت و خصوصیت در مبادی خود بوده‌اند و ظاهر شده‌اند و یا با این کیفیت و خصوصیت‌ها نبوده‌اند و بعداً ظاهر شده‌اند؟
۷۴. منظور از اعیان ثابت و مثل افلاطونی چیست؟
۷۵. اگر بگوییم تمامی آفرینش و آن چه هست و خواهد بود، پیش از آن که خلق شوند در علم خدا بوده‌اند، موجودیت مخلوقات، همراه خدا و علم خدا، ازلی می‌شوند! (اثبات این که مخلوقات خدا به مانند خود خدا ازلی نیستند بلکه حادث هستند)
۷۶. منظور از کلمه بدیع، در آیه: *بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ* (بقره و انعام) چیست؟
۷۷. علت این که خدا را بدیع و جاعل می‌شناسیم چیست؟
۷۸. آیا ظهور آثار وجودی خدا برای خود خداوند بدون این که در برابر خدا کسی و یا چیزی باشد ممکن است و یا ممتنع است؟ (بحث بین عمران صابی با امام هشتم ع)
۷۹. اثبات تعدد مبادی آفرینش از بیان امام باقر ع طبق حدیثی در کتاب ۱۴ بحار.
۸۰. تعریف جعل بسیط و مرکب.
۸۱. تفاوت بین آثار ذاتی و وجودی شیئی با آثار ترکیبی و عرضی آن چیست؟
۸۲. مفهوم قدیم بودن در مورد خداوند متعال.
۸۳. تعریف زمان و مکان بعنوان لوازمات ذاتی ماده.
۸۴. تعریف عرض و جوهر.
۸۵. قاعده ذاتی لایعلل به چه معنی است؟

۸۶. لوازم ذاتی در ماده به جعل بسیط ایجاد می‌شود نه جعل مرکب.
۸۷. بروز و ظهور دو شیئی مختلف از حقیقت واحد، محال است.
۸۸. اصول سته آفرینش در ذات و وجود خود پیش از آن که آفریننده روی آنها کار کند و آنها را به شکلی درآورد، در حد صفرند.
۸۹. معرفی اصول سته یا مبادی آفرینش.
۹۰. تعریف حروف تکوین.
۹۱. بررسی تحولات هفتگانه طبیعت از بدو آفرینش تا انتها.
۹۲. اثبات این که مبادی آفرینش، ازلی نیستند.
۹۳. انسان‌ها با قدرت و تفکر خود نمی‌توانند خود را به مبادی آفرینش و یا ماوراء طبیعت برسانند.
۹۴. فرشتگان در ماوراء طبیعت بعنوان عوامل آفرینش هستند، یعنی چه؟
۹۵. سه علم از مختصات وجودی خدا که انسان‌ها نمی‌توانند فکر خود را به این سه اصل برسانند.
۹۶. تعریف سه عبارت مفیض و مستفیض و فیض.
۹۷. ضرورت افاضه فیض خدا در هستی.
۹۸. تعریف جعل ماهیت.
۹۹. آیا مفیض و مستفیض و فیض، یک وجودات سه‌گانه متباین با یکدیگرند؟
۱۰۰. تباین بین هستی خلق و خالق، از نوع تباین نور و ماده و یا روح و جسم است که هرکدام در وجود خود حلاً معینی دارند و با یکدیگر برخورد ندارند.

۱۰۱. اولین مبدئی که بدون سابقه ایجاد شده، نور و نیرو است که مبدأ و منشاء پیدایش حرکت و حیات، روشنایی و رنگ در عالم اجسام و مواد است.
۱۰۲. شدت و ضعف انوار، نتیجه تعلق نور به ماده است نه این که در موجودیت نور، پیش از تعلق به ماده شدت و ضعف پیدا شود.
۱۰۳. تعریف ماده بعنوان اصل ششم مبادی آفرینش.
۱۰۴. ذکر دلیل جمع بکار بردن لفظ ظلمت در آیه جاعل الظلمات و مفرد بکار بردن لفظ نور در جاعل النور.
۱۰۵. بیان براهین تغییرات و تحولات در آفرینش. (اثبات تعدد مبادی آفرینش از بیان امام باقر ع)
۱۰۶. بین دو جنس متباین، اثر مبادله می‌شود نه این که تبدیل حاصل شود.
۱۰۷. تغییرات صوری و عرضی و ذاتی در هستی، برهان تعدد اصول آفرینش است.
۱۰۸. تعریف کلمه تبدیل.
۱۰۹. هیچ ذاتی از ذات قابل رفع نیست.
۱۱۰. اثبات این که در طبیعت، تبدیل وجود ندارد، آنچه از تبدیلات قابل رؤیت است، مانند موت و حیات و ظلمت و روشنایی، همه اثر ترکیب و سلب ترکیب است.
۱۱۱. توضیح این که اصول آفرینش و یا مبادی آن قدیم نیستند.
۱۱۲. شرح خصایص ذاتی مبادی آفرینش.
۱۱۳. پیدایش هر چیزی محتاج به چهار علت است. (بیان چهار کلمه حکمت)
۱۱۴. تعریف حدود ذوات و حدود موجودات، از نظر دانشمندان.

۱۱۵. بیان مطالبی که اکثر دانشمندان برای رهایی از مشکلات پیرامون حدوث زمانی خلاق و خلاء بین خالق و مخلوق گفته‌اند.
۱۱۶. اگر قائل به تأخر زمانی خلاق از خالق باشیم و برای خلاق ابتدای زمانی قائل شویم، چه مشکلی پیدا می‌شود؟
۱۱۷. ذکر برهانی پیرامون حدوث وجودی و ذاتی مخلوقات از خالق.
۱۱۸. تعریف وحدانیت ذاتی خدا.
۱۱۹. کسانی که گفته‌اند وجود خلق از خالق، تأخر رتبی دارد نه تأخر زمانی، در معنای حدوث به اشتباه رفته‌اند.
۱۲۰. صنایع برای موجودیت و شیئیت خود به سه چیز احتیاج دارند.
۱۲۱. به چه دلیل نمی‌توانیم اصول اولیه خلقت را قدیم بدانیم و یا از لوازم وجود خدا بشناسیم؟
۱۲۲. تعریف تأخر رتبی و اثبات عدم وجود تأخر رتبی بین خالق و مخلوق.
۱۲۳. به چه علت نمی‌توانیم مخلوق را نمایش ذات خالق و یا اثر ذاتی او بدانیم؟
۱۲۴. چرا فاصله زمانی بین خالق و خلق توسط خلق، قابل کشف نیست؟
۱۲۵. اثبات این که خلق خدا حادث و خدا قدیم است.
۱۲۶. تمام کمالاتی که در ماده پیدا می‌شود، از تعلق روح به ماده سرچشمه می‌گیرد. این اصل (روح) به ماده تعلق می‌گیرد ولیکن جزء ماده نمی‌شود.
۱۲۷. خداوند در اولین مرتبه چگونه در دل ماده اولین اثر که جاذبیت یا مجذوبیت در مواد عالم باشد ایجاد می‌کند؟ (تعریف جعل ماهیت)
۱۲۸. عدم امکان تباین بین مواد عالم و خروج از حد اشتراک جنسیت با یکدیگر.

۱۲۹. رهایی وجود و هستی به معنای انقلاب وجود به عدم و یا انقلاب عدم به وجود، هر دو محال است.
۱۳۰. کیفیت‌هایی که از تعلق نور به ماده در ماده ظاهر می‌شود، از مسیر افاضه و اضافه ماده است.
۱۳۱. به چه علت حکومت‌های الهی - انسانی را ظل الله می‌نامند؟
۱۳۲. تأویل مفهوم امتداد ظل، در آیه شریفه: أَلَمْ تَرَ إِلَيَّ رَبُّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَ لَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا (فرقان) چیست؟
۱۳۳. تمامی حکومت‌ها و ریاست‌های بشری مانند پله‌های نردبان است که فکر انسان‌ها را ترقی می‌دهد تا روزی که آمادگی برای ظهور حکومت الهی پیدا کنند.
۱۳۴. ماده در مسیر تکامل در هر قدمی به دو سرمایه اضافه و افاضه، مجهز می‌شود.
۱۳۵. فیض تکوینی خداوند متعال، در ذات و وجود خود قابل تقلیل و تکثیر نیست.
۱۳۶. معرفی اصل ماده و اصل نور.
۱۳۷. تعبیر اصول اولیه خلقت به حروف، از بیان امام صادق ع.
۱۳۸. تفاوت بین مستتر و مستور در تعریف الوان و انوار از بیان امام ع.
۱۳۹. اولین کاری که در طبیعت انجام می‌گیرد، بعد از پیدایش اصول، جعل ماهیت یا ترکیب ماهوی موجودات است.
۱۴۰. تعریف بدیع، جعل، خلق، برائت و ذراء.
۱۴۱. عاملی که منشاء پیدایش اختلاف در اجسام و یا آثار آنها می‌شود بر سه قسم است: یک عامل از این عوامل سه‌گانه، درونی و دو عامل دیگر، بیرونی هستند.
۱۴۲. کیفیت باروری ذرات و مواد عالم.

۱۴۳. استحکام و تراکم حجم ماده، مولود سرعت حرکت ذرات، کنار هم است.
۱۴۴. تعریف روح استمساک و ذرات اثیریّه.
۱۴۵. در نیروهای مجرد، تراکم و تراحم قابل ظهور نیست.
۱۴۶. به چه دلیل اصول هستی در یک ظرف با یکدیگر تراحم ندارند.
۱۴۷. چرا نمی‌توان از مجردات تراکمی بوجود آورد که در یک جا انبوهی از آنها جمع شوند و جرمانیت و جسمانیتی بوجود آورند و نامی برای آنها قابل جعل باشد؟
۱۴۸. عامل پیدایش تمامی مشخصات و امتیازات مخلوقات، مواد عالم هستند.
۱۴۹. درجه اهمیت مواد عالم نسبت به مجردات.
۱۵۰. آیا خدا در خلاء مطلق و در آنجا که کسی و چیزی نیست، راهی دارد که خود را معرفی کند و یا در عالم عقول و یا نفوس و ارواح، موجودیت خود را به نمایش بگذارد، کلمه‌ای حرف بزند و یا اثری از آثار وجودی خود را به نمایش درآورد؟
۱۵۱. نمایش هرکس و هر چیز از مسیر ترکیب و تزویج دو جنس مختلف با یکدیگر است.
۱۵۲. تعریف خلاء داخلی و خلاء خارجی.
۱۵۳. توضیح این که در مجردات قلت و کثرت قابل ظهور نیست.
۱۵۴. تعریف خاصیت نور و ماده.
۱۵۵. راه و مسیر کشف خصایص مجردات چیست؟
۱۵۶. این جمله که: ماده همه جا متأثر است و نمی‌تواند مؤثر باشد ولیکن مجردات همه جا مؤثرند و نمی‌توانند متأثر باشند، به چه معنا است؟

۱۵۷. خداوند به اراده خود، فیض دهنده است، مجردات هم به اراده خدا فیاضند و ماده هم مستفیض از فیض خدا.

۱۵۸. نقص و کمال، صفتی است که فقط در مواد عالم پیدا می‌شود نه در مجردات.

۱۵۹. بزرگترین میدان تحولات وجودی ماده، میدان وجود انسان است.

۱۶۰. این جمله که: طبیعت همه جا برخلاف جهت اراده خدا فعالیت دارد! به چه معنا است؟

۱۶۱. علت نامگذاری انسان‌ها به دو نام جن و انس چیست؟

۱۶۲. تمامی تأثیر و تأثرات و تحویل و تحولات، در جهان ماده و طبیعت واقع می‌شود و مجردات به عنوان بستر طبیعت قرار دارند.

۱۶۳. راه کشف وجود خدا و مجرداتی که مبداء پیدایش حیات و حرکت می‌شوند فقط استدلالات عقلی است.

۱۶۴. اثبات این که پیدایش اختلاف ذاتی در یک جنس و در یک حقیقت، محال است.

۱۶۵. یکی از دلایل قطعی وجود مجردات به عنوان بستر طبیعت.

۱۶۶. عامل اتصال ذرات منفصله عالم به یکدیگر چیست؟ چرا ذرات آب و هوا و گازهای دیگر از یکدیگر دورتر و یا نزدیک‌تر به یکدیگر نمی‌شوند؟

۱۶۷. تفسیر آیه دوم سوره رعد، رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا. از بیان امام هشتم ع.

۱۶۸. نوع خطاب امیرالمؤمنین ع به رسول اکرم ص هنگام دفن و کفن آن حضرت، پیرامون تحولات ماده تا وصول به کمال مطلق.

۱۶۹. تحول و تکامل در ماده، بهترین نمایش از تفسیر آیه ۴۵ سوره فرقان است که می‌فرماید: أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا.

۱۷۰. اثبات این که ماده در وضع ابتدایی خود صفر مطلق است. نه عدم است که نتوان آن را تحول داد و نه هم عدد است که خود به خود و با وضع ابتدایی خود ارزشی داشته باشد.
۱۷۱. عالم آفرینش، یعنی آنچه خداوند متعال آفریده و به نمایش گذاشته است از سه قسمت، به نام جمادات، نباتات و حیوانات تشکیل شده است.
۱۷۲. شرح حالت ابتدایی عالم آفرینش.
۱۷۳. توضیح این که هر جسمی از اجسام عالم بر پایه سه عرض، موجودیت پیدا می‌کند که ورود اعراض سه‌گانه بر ماده، مایهٔ پیدایش اجسام و جمادات می‌شود.
۱۷۴. استحکام و عدم استحکام اجسام به چه دلیل است؟
۱۷۵. تنوع در هستی از چه مسیری است؟
۱۷۶. پیدایش حالت نماء و رویش که از آن به نباتات تعبیر می‌شود متوقف بر سه چیز است.
۱۷۷. منظور از تغییر ماهیت چیست؟
۱۷۸. معرفی دو عملی که برای تبدیل و انتقال مواد جمادی به گیاهی لازم است.
۱۷۹. کوچک‌ترین تغییر در اشیاء، خواه تغییر صوری و یا تغییر ذاتی باشد مستلزم سه عمل و سه اصل است.
۱۸۰. تعریف مواد آلی و استقلال و وجه تمایز آنها باهم.
۱۸۱. قابلیت جذب و انجذاب در مواد عالم نیازمند دو سرمایه است.
۱۸۲. تحولی که در ذرات مواد تشکیل‌دهندهٔ برگ‌ها و گل‌ها ایجاد می‌شود سه قسمت است که در عرض یکدیگر قرار می‌گیرد.
۱۸۳. بیان سه قاعده در تحول املاح، از مرحله نباتیت به مرحله حیوانیت.

۱۸۴. تفاوت انسان‌ها با حیوانات فقط در ساخت مغزی و سازمان ادراکات است.
۱۸۵. بیان وجه اشتراک و تمایز انسان‌ها با یکدیگر.
۱۸۶. تعریف عقل به عنوان حس هفتم در انسان.
۱۸۷. پیدایش روح ایمان و تقوی در انسان، پاداش اختیار و انتخابی است که به اراده و مشیت انسان در او پیدا می‌شود.
۱۸۸. چه اشکالی هست که بگوییم اگر اهل ایمان و تقوی پیش از آن که ایمان به خدا بیاورند و تقوی پیشه کنند خداوند نیروی خاصی و ابزار مخصوصی به آنها داده است که با داشتن آن، به اطاعت خدا گرایش پیدا می‌کنند و مجهز به نور ایمان و تقوی می‌شوند؟
۱۸۹. انسان‌ها در درخواست و خواهش دین خدا و یا در انتخاب راه مخالف دین خدا از مسیرخواستن و نخواستن به سه قسمت تقسیم می‌شوند.
۱۹۰. هر نوع تغییر در شیئی، کوچک باشد یا بزرگ، ضعیف باشد یا قوی، به سه عامل احتیاج دارد.
۱۹۱. منظور از ظلمت و سیاهی بعنوان یکی از خصایص ذاتی ماده چیست؟
۱۹۲. پیدایش عالم خلقت و مخلوقات به دو صورت و یا دو کیفیت انجام گرفته است.
۱۹۳. طبیعت، یعنی مواد پیش ساخته‌ای که در صنایع طبیعی الهی و یا انسانی قابل جذب و یا قابل استفاده است.
۱۹۴. خداوند در مواد معادن و منابع اصلی، دو نوع تغییر (تغییر صوری و ماهوی) بوجود می‌آورد و انسان‌ها فقط یک نوع تغییر (تغییر صوری) به وجود می‌آورند.
۱۹۵. حدیثی از امام محمد باقر ع: سه عمل اختصاص به خدا دارد که انسان‌ها نمی‌توانند در جریان این سه عمل قرار بگیرند.

۱۹۶. حکمت خلقت این است که هر پدیده‌ای متکی به چهار دلیل باشد. (چهار کلمه حکمت)
۱۹۷. علوم طبیعی و تجربی از بیان دو علت از علل چهارگانه حکمت ساکت و عاجز است.
۱۹۸. اثبات این که علوم تجربی و طبیعی یک دوم علم است نه علم کامل، و فلسفه فقط یک سوم علم است آن هم بسیار ناقص، و علم کامل، فقط علم قرآن و اسلام است.
۱۹۹. خداوند متعال در سوره معارج با آیه (تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ) دوره تکامل را برای عموم مردم، از زن و مرد تا پنجاه هزار سال تحدید کرده است.
۲۰۰. بلوغ فکری بشریت و پشت سر انداختن دوره کودکیستان آنها چه زمانی است؟
۲۰۱. خداوند کیفیت خلقت عالم را در کتاب مقدس خود با بیانات و عبارات متفاوت تقریباً به سه قسمت تقسیم می‌کند.
۲۰۲. تعریف فضای عالم و وضعیت ذاتی آن.
۲۰۳. تعریف زمان و مکان.
۲۰۴. گفته شده فضای خالی، نامتناهی است پس با بودن یک وجود نامتناهی مانند وجود خداوند متعال چگونه می‌توان یک فضای نامتناهی و یا خلاء نامتناهی تصور کرد؟
۲۰۵. حدیثی است که می‌فرماید: خداوند زمانی که فرشته‌ها را آفرید، آنها در ظلمت و تاریکی بودند و از این تاریکی به خدا شکایت کردند. خداوند نور وجود حضرت زهرا س را بر آن فرشتگان تابش داد، از ظلمت و تاریکی نجات یافتند و تمامی آنها وابسته به حضرت زهرا شدند. منظور از این تاریکی فرشتگان چیست؟

۲۰۶. خداوند متعال، واحدی است که در جنسیت وجودی خودش فوق عدد و مبداء است. منظور از این فوقیت

چیست؟

۲۰۷. راه معرفت به خدا چیست؟

۲۰۸. توضیح و تبیین ساختار آفرینش.

۲۰۹. فضای ستارگان چگونه فضایی است؟

۲۱۰. بیان سه قسم از تعبیرات خداوند متعال در تعریف کیفیت ساخت عالم خلقت.

۲۱۱. انسان‌ها یا خداوند متعال دو نوع مالکیت (مالکیت بر اشیاء، مالکیت بر اشخاص) دارند.

۲۱۲. تعریف سه کلمه مَلِک و مُلک و مملکت.

۲۱۳. حکمت قید کلمه سماء و سماوات به شکل مفرد و جمع در قرآن کریم چیست؟

۲۱۴. بیان دلایل مسکونی بودن عوالمی که به صورت ستارگان نمایش پیدا کرده‌اند.

۲۱۵. تعریف فرشتگان طبق فرمایش مولی ع.

۲۱۶. بیان حقیقت کسی که در خواب می‌بیند.

۲۱۷. مفهوم دابه در اصطلاح قرآن چیست؟

۲۱۸. اثبات این که در فضا، عوالم بسیاری مانند کره زمین وجود دارد و در آن عوالم، جنبندگان بسیاری خلق

شده‌اند و آن جنبندگان، انسانها هستند.

۲۱۹. منظور از این حدیث که در مورد حکومت امام زمان عج می‌فرماید: (الا لا یحملن احدکم معه ماء و لا غذا"

فان معه عصا موسی و حجره) هیچ کس با خود آب و غذایی بر ندارد زیرا عصای موسی که حلال

مشکلات بوده، با امام زمان عج است. چیست؟

۲۲۰. طبق آیات: السَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ (زمر) يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ (انبیاء)، امام زمان روزی که ظاهر می‌شود بایستی وسائل بالاتر از وسایل زمان خود در اختیار داشته باشد.
۲۲۱. اثبات این که کره مسکونی اختصاص به کره زمین ندارد بلکه میلیون‌ها و میلیارد‌ها عالم مانند کره زمین در منظومه‌های شمسی موجود است که در آنجا انسان‌ها زندگی می‌کنند و تربیت می‌شوند.
۲۲۲. آیا هفت طبقه آسمان و زمینی که خداوند با لغات و کلمات جداگانه از آنها اسم می‌برد ممکن است که در داخل فضای ستارگان باشد؟
۲۲۳. آیا فضای ستارگان، محدود است یا نامحدود؟ اگر فضای ستارگان محدود است، در انتهای فضای ستارگان چیست که فضا به آن جا می‌رسد و خاتمه پیدا می‌کند؟
۲۲۴. طبق حدیثی از امام رضا: در انتهای فضای ستارگان، طبقات هفتگانه زمین و آسمان خلق شده است.
۲۲۵. بیان احادیثی پیرامون این که هر ستاره‌ای یا ستارگانی در آسمان مانند بزرگ‌ترین شهرهای زمین، آباد است.
۲۲۶. بیان دلیل عقلی بر وجود حیات، در فضای ستارگان.
۲۲۷. خداوند همه چیز را برای انسان آفریده است و انسان را برای خودش خلق کرده است، آیا انسان برای خدا نفعی دارد که خدا انسان را برای خود خلق کرده است؟
۲۲۸. آیا ممکن است انسان، مطلوب خودش باشد و خودش برای خودش، خلق شود و خودش از وجود خودش بهره‌برداری کند؟
۲۲۹. واگذاری کارها به انسان از نظر احتیاج خدا به کار انسان نیست بلکه از نظر تعلیم و تربیت انسان است.
۲۳۰. این که گفته شده معارف انسان به نفع خداست به چه معناست؟

۲۳۱. بر خداوند متعال و اولیاء خدا واجب است ثابت کنند که همه چیز در عالم به این منظور خلق شده که در خدمت انسان و برای انسان قابل استفاده باشد، هیچ ستاره و یا خورشیدی در فضای ستارگان و یا منظومه‌های شمسی بدون ارتباط با زندگی انسان‌ها و منهای استفاده انسان‌ها قابل آفرینش نیست.
۲۳۲. تعریف ستارگان سیار.
۲۳۳. تعریف ستارگان ثابت.
۲۳۴. دلیل نامگذاری روی ستارگان بر چه اساسی است؟
۲۳۵. ستارگان در رؤیت انسان با چشم مسلح یا غیرمسلح بر دو قسم هستند.
۲۳۶. علت این که احساس می‌شود خورشید جای خود را تغییر می‌دهد چیست؟
۲۳۷. توضیح این که در هر جا عالمی آفریده شده، در آن عالم، آدم آفریده شده است.
۲۳۸. بر پایه دو دوره زندگی انسان (دنیا و آخرت) دو وضعیت برای آنها پیدا می‌شود.
۲۳۹. چرا دوره اول زندگی انسان، دنیا نام گرفته است؟
۲۴۰. بیان آیات و روایات پیرامون این که خداوند قیام و قیامت را منحصر به کره زمین نمی‌داند بلکه مسئله‌ای است مربوط به هزاران هزار عالم و آدم.
۲۴۱. منظور از نفخ صور در قرآن به چه معناست؟
۲۴۲. توضیح آیه ۶۸ سوره زمر (وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ)، در اثبات این که مانند کره زمین، عوالم زیادی به صورت ستارگان در این فضای نزدیک به نامتناهی وجود دارد که در آن جا انسان‌ها زندگی می‌کنند.
۲۴۳. توضیح جهان‌های موازی در آیه ۶۸ سوره زمر.

۲۴۴. بیان دلایل عقلی در کثرت عالم‌ها و آدم‌ها.

۲۴۵. تعریف فاصله رتبی و زمانی و مکانی بین خالق و مخلوق.

۲۴۶. اثبات این که نقشه‌های خلقت و تربیت، در تمامی عوالم یکجور و یکنواخت است.